

Опозиція

Головне – збереження галузевого принципу

З прийняттям Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 р. №157-VIII в Україні розпочався новий етап децентралізації, реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіальної реформи водночас. До бюджетного та податкового законодавства також внесено зміни, спрямовані на забезпечення фінансової самостійності нових громад через закріплення відповідних повноважень, доходів і видатків. Утворення територіальних громад викликано потребою у наблизенні послуг до населення та передбачає передачу значної частини повноважень і ресурсів на рівень об'єднаних територіальних громад.

На Львівщині у 2015 році утворилося 15 об'єднаних територіальних громад (ОТГ): Новокалинська, Дублянська, Бісковицька, Бабинська, Вільшаницька, Воля-Баранецька, Луківська, Чук'янська – у Самбірському районі; Новоміська та Міженецька у Старосамбірському районі, Гніздичівська та Новостришчанська у Жидачівському районі, Заболотцівська – у Бродівському районі; Тростянецька – у Миколаївському районі; Грабовецька – у Стрийському районі. У новоутворених об'єднаних територіальних громадах також відбулися місцеві вибори, в результаті яких сформовані нові міські, селищні та сільські ради та обрані голови даних громад. В грудні 2016 році відбулися місцеві вибори у Ходорівській об'єднаній територіальній громаді, Жовтанецькій ОТГ Кам'янка-Бузького району, Шегинівській, Мостиській та Судовишнійській ОТГ – Мостиського району, Давидівській ОТГ Пустомитівського району, Нижанковицькій ОТГ – Старосамбірського району. Це лише перший етап реформи, а відтак процес об'єднання громад сіл, селищ та міст у самодостатні ОТГ буде тривати надалі, а значить кількість новоутворених суб'єктів місцевого самоврядування постійно збільшуватиметься.

Відповідно до пункту 3 частини 1 статті 89 Бюджетного кодексу України до видатків, що здійснюються з бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів, а також бюджетів об'єднаних територіальних громад належать видатки на охорону здоров'я, а саме:

а) первинну медико-санітарну, амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні широкого профілю, спеціалізовані медико-санітарні частини, пологові будинки, поліклініки і амбулаторії, загальні стоматологічні поліклініки, а також дільничні лікарні, медичні амбулаторії, фельдшерсько-акушерські та фельдшерські пункти, центри первинної медичної (медико-санітарної допомоги);

б) програми медико-санітарної освіти (міські та районні центри здоров'я і заходи з санітарної освіти);

в) інші державні програми медичної та санітарної допомоги (територіальні медичні об'єднання, центри медичної статистики, автопідприємства санітарного транспорту, інші програми і заходи).

Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» бюджети ОТГ, у яких 25 жовтня 2015 року відбулися перші місцеві вибори, були окремо враховані для визначення міжбюджетних відносин з державним бюджетом шляхом виділення їм прямих бюджетних дотацій та субвенцій. Таким

чином, ОТГ на рівні із районними бюджетами напряму отримали і стали розпорядниками медичної субвенції із державного бюджету на первинну та вторинну медичну допомогу. Розмір цієї медичної субвенції, як і для району, визначався згідно встановленої формули, виходячи із кількості населення. Оскільки не було чітко виписаної норми щодо розподілу видатків на первинну та вторинну допомогу ОТГ залишали собі більшу частину медичної субвенції, що створювало труднощі в роботі ланки вторинної медичної допомоги.

Процес децентралізації несе виклики і для діяльності профспілкових організацій, які діють на території такої громади. Своєю чергою, розмежування видатків на охорону здоров'я між районним бюджетом та бюджетом об'єднаної територіальної громади обумовило потребу організаційно-структурного розмежування системи охорони здоров'я у районі шляхом передачі до об'єднаних територіальних громад закладів охорони здоров'я (підрозділів), які надавали медичну допомогу мешканцям відповідних населених пунктів.

Створення нових закладів охорони здоров'я об'єднаних територіальних громад, як юридичних осіб, на базі лікарень, амбулаторій та ФАПів, які раніше входили в структуру районних центральних лікарень, вимагає належним чином структурувати і діяльність профспілкових організацій. Головним з них є збереження галузевого принципу побудови профспілкових організацій, адже непоодинокими є наміри керівництва громад створити профспілку громади, об'єднавши в ній членів профспілок працівників агропромислового комплексу, вчителів, медичних працівників, бібліотекарів, центрів соціального обслуговування тощо, або взагалі ліквідувати профспілкові організації, які діють на території громади, не розуміючи їхньої ролі в суспільстві чи розцінюючи їх як пережиток радянських часів.

Це суперечить Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» та вимагає активної роботи всіх профспілкових структур з такими керівниками громад для упередження цих проявів, а також удосконалення профспілкових структур.

При цьому, первинні профспілкові організації нових закладів охорони здоров'я об'єднаних територіальних громад можуть відноситися як до районної профспілкової організації, так і бути ланкою безпосередньо Львівської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я України і з цим питанням повинна визначитися кожна первинна профспілкова організація самостійно.

Львівським обласним комітетом профспілки працівників охорони здоров'я України здійснюється постійний моніторинг проблемних питань, з якими стикаються профспілкові організації, що діють на території новостворених об'єднаних територіальних громад.

Протягом 2016-2017 років були проведені виїзди в Новокалинську та Дублянську ОТГ Самбірського району, Гніздичівську об'єднану територіальну громаду Жидачівського району, Жовтанецьку ОТГ Кам'янка-Бузького району.

Департаментом охорони здоров'я та Львівською обласною організацією профспілки праців-

ників охорони здоров'я для головного лікаря та голови профкому закладу охорони здоров'я підготовлені методичні рекомендації «Формування мережі закладів охорони здоров'я об'єднаної територіальної громади». Вказані методичні рекомендації містять правовий аналіз питань розмежування системи охорони здоров'я між районом та об'єднаною територіальною громадою, опис практичних проблем (ризиків), які можуть виникати у зв'язку з такими процесами. Розроблено покроковий алгоритм та рекомендації щодо формування мережі закладів охорони здоров'я об'єднаної територіальної громади з надання первинної допомоги, а також перелік основних нормативно-правових актів, що регулюють правовий статус та діяльність закладів охорони здоров'я.

На сьогодні на обліку в районній профспілковій організації перебувають колективи медичних закладів Вільшаницької та Дублянської ОТГ Самбірського району, медичні заклади Мостиської територіальної громади Мостиського району, Давидівської сільської лікарської амбулаторії Пустомитівського району. Стали на облік в Львівській обласній організації профспілки працівників охорони здоров'я України первинні профспілкові організації Міженецької та Новоміської сільських лікарських амбулаторій Старосамбірського району, в Тростянецькій громаді Миколаївського району не виявили бажання створювати первинну профспілкову організацію, а працюють за колективною угодою з радою трудового колективу.

Інші медичні заклади перебувають на стадії створення первинних профспілкових організацій, оскільки немає єдності в колективах з даного питання у зв'язку з певною негативною історією попередньої співпраці з районними профспілковими організаціями. Таким закладам запропоновано бути ланкою безпосередньо Львівської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я України.

В'ячеслав ВЕРЕС,
головний спеціаліст Львівської обласної організації професійної спілки працівників охорони здоров'я України

О Рекомендації ФПУ

Завдання профспілки в умовах децентралізації

На чергове засідання Президії ФПУ було винесено питання «Про завдання ФПУ та її членських організацій в умовах децентралізації влади та утворення об'єднаних територіальних громад».

Питання є вкрай актуальним через розпочату реформу децентралізації влади, яка передбачає передачу значної частини повноважень і ресурсів на рівень об'єднаних територіальних громад.

Федерацією профспілок України здійснюється постійний моніторинг проблемних питань, з якими стикаються профспілкові організації, що діють на території новостворених об'єднаних територіальних громад. Так, проведено робочі зустрічі, наради та круглий стіл за участю експертів, представників міністерств, зокрема Міністерства регіонального розвитку та житлово-комунального господарства України, з питань децентралізації влади, реформування місцевого самоврядування і галузевих реформ.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УСІХ ПРОФСПІЛКОВИХ СТРУКТУР

Комісія ФПУ розробила рекомендації для всіх профспілкових структур з метою протидії сучасним викликам їх діяльності в умовах об'єднаних громад.

ВСЕУКРАЇНСЬКИМ ПРОФСПІЛКАМ:

– налагодити співпрацю з відповідним структурним підрозділом (координатором) профільного міністерства з питань реформування галузі в умовах децентралізації влади;

– внести при необхідності зміни до своїх статутів щодо вдосконалення організаційної побудови профспілкових організацій, які діють на території громади, та входження їх у вищі профспілкові структури галузі;

– сприяти збереженню колективно-договірних відносин у первинних профспілкових організаціях на території новостворених громад;

– провести семінари-навчання з питань особливостей діяльності профспілкових організацій в умовах децентралізації влади та створення об'єднаних територіальних громад.

ТЕРИТОРІАЛЬНИМ ПРОФОБ'ЄДНАННЯМ:

– налагодити співпрацю з Центром розвитку місцевого самоврядування та Офісом реформ відповідної області щодо врахування позиції профспілок із збереження соціальної складової, зокрема щодо захисту прав та інтересів спілчан, при утворенні об'єднаних територіальних громад й проведенні галузевих реформ;

– разом із всеукраїнськими профспілками надавати практичну допомогу щодо збереження й організації діяльності первинних профспілкових організацій на території новостворених громад.

При цьому всі членські організації ФПУ мають дотримуватися положень Меморандуму про принципи взаємодії та подальшої співпраці між всеукраїнськими галузевими профспілками й територіальними профоб'єднаннями Федерації профспілок України.

ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ:

– підготовка методичних матеріалів з питань діяльності профспілкових організацій в умовах децентралізації влади та створення об'єднаних територіальних громад;

– продовження моніторингу проблемних питань діяльності профспілкових організацій в умовах об'єднаних територіальних громад;

– налагодження співпраці з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Національною Академією державного управління при Президентові України, асоціаціями органів місцевого самоврядування з метою проведення системних зустрічей і консультацій з представниками профспілок в умовах реформування місцевого самоврядування, за необхідності – підготовка пропозицій щодо укладання з ними угод;

– розробка Типового положення про профспілкового представника, у тому числі на рівні об'єднаної територіальної громади;

– актуалізація Типового положення про міську, районну координаційну раду голів комітетів (рад) профспілок, передбачивши в ньому рівень територіальної громади;

– узагальнення досвіду співпраці профспілкових організацій та профоб'єднань з об'єднаними територіальними громадами, підготовка відповідних інформаційних матеріалів і пропозицій для керівників громад про профспілки та їх діяльність із захисту трудових прав та інтересів людини праці.